

DisORIENTation: Ethnography of Power in the Visual Art Scene of Marrakech

Předložená disertační práce Alexandry Kollárové se zabývá etnografií moci ve vizuální umělecké scéně města Marrákěš v Maroku. Hned na počátku je třeba říci, že se jedná o práci vysoce nadprůměrnou, hlubokou a psanou velmi vyspělým a promyšleným jazykem, navíc v angličtině.

Autorka prováděla v Maroku dlouhotrvající terénní výzkum, bez něhož by bylo samotné téma nerealizovatelné. Díky pečlivé a detailní znalosti prostředí marrákéšské kulturní a umělecké scény byla autorka schopna uskutečnit terénní výzkum, významně obohacující naše poznání současné vizuální scény v Maroku pohledem etnografie.

Práce obsahuje tři hlavní části, rozdělené do celkem jedenácti kapitol, plus úvod a závěr. Celkově se tedy jedná o poměrně objemnou a poctivou práci o více jak 270 stranách. Hlavní náplní práce je etnografická studie scény současného vizuálního umění v Maroku, respektive v Marrákěši. Právě toto město, kde autorka prováděla značnou část svého výzkumu, se stalo hlavní kulturní scénou v postkoloniálním Maroku a zároveň místem, kde představitelé a instituce euro-amerického světa fungují jako reprezentanti marockého umění v mezinárodním kontextu a zároveň ovlivňují i lokální kulturní produkci. Současné vizuální umění v Maroku dle autorky slouží jako důležitý nástroj reprodukce orientalistického diskurzu. Svůj výzkum prováděla v kulturních institucích, vedených evropskými nadacemi, či profesionály se západním vzděláním a západním způsobem nazírání na marockou kulturu, v soukromých galeriích, mezi pracovníky (profesionály v oblasti kultury, jakož i mezi marockými umělci, kteří operují v rámci orientalistického diskurzu na široké škále mezi jeho odmítnutím a přijetím. Takto definované cílové skupiny napomohly vytvořit mnohovrstevný obraz založený na etnografickém výzkumu za použití technik interview a zúčastněného pozorování.

Velmi bych ocenil autorčinu orientaci v postkoloniální literatuře. Nesmírně cenná je úvodní část o teoretickém a metodologickém zaměření práce, v níž autorka dokazuje svoji erudici a schopnost orientovat se v odborné literatuře a schopnost zkonstruovat etnografický výzkum. Autorce jde v práci o zaměření se na struktury dominance a hegemonie za využití kritické etnografie ukotvené v postmoderním antropologickém přístupu. Předtím, než autorka vstupuje do hloubky svého terénního výzkumu, zaobírá se problematikou „archeologie diskurzu“, v níž se zabývá historickým kontextem ztráty kulturní suverenity, v níž bylo Maroku odebrána možnost rozhodovat o svém

vlastním kulturním dědictví a náležitě je reprezentovat. V dalších třech částech autorka rozebírá na základě a za použití svých terénních výzkumů systém moci v oblasti vizuální kultury Marrákéše, moc kulturních institucí, jakož i alternativy, mající za účel oprostit Maroko od orientalistického diskurzu. Z celé práce je patrná autorčina nesmírně hluboká a detailní znalost marockého uměleckého, společenského a kulturního prostředí, které umně zasazuje do historického kontextu. Práce je navíc doplněna jejími vlastními fotografickými materiály.

V práci nenacházím žádné větší slabiny, snad s výjimkou občasných prohrěšků proti gramatice, ale to lze snadno opravit a koneckonců oponent této práce také není rodilým mluvčím. Předložená disertační práce z mého pohledu bohatě splňuje požadavky na tento typ prací a proto bez váhání **doporučuji k obhajobě**. Stejně tak bych se zamyslel nad knižní publikací.

V Plzni dne 21.5.2020

doc. Jan Záhořík, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií FF